

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Албена Керековска, д.м.

Факултет по обществено здравеопазване

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна,

член на Научно жури съгласно Заповед № Р-109-279/30.05.2018г. на Ректора на
Медицински университет - Варна

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност **“Професор”** в област на висшето образование „3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление „3.7. Администрация и управление“, по специалност **„Организация и управление извън сферата на материалното производство (в здравеопазването)“** за нуждите на Катедра „Икономика и управление на здравеопазването“ към Факултет по обществено здравеопазване на Медицински университет - Варна, публикуван в ДВ бр.36 от 27.04.2018г.

В обявения конкурс участва един кандидат – **доц. Антония Славчева Димова - Йорданова, д.м.**

Кандидатът е представил прецизно всички необходими документи за участие в конкурса, съответстващи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна.

Със заповед № Р-109-508 от 27.07.2018г. на Ректора на Медицински университет – Варна съм определена да изготвя становище.

Кратки данни за кариерното развитие на кандидата

Антония Димова придобива образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Здравен мениджмънт“ в Медицински университет – Варна през 1998г. През 2003г. придобива специалност „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“. През 2005г. кандидатката успешно защитава дисертационен труд към Медицински университет - Варна на тема *”Управление на качеството на болничната дейност в България – подходи и възможности за осъществяване”* и придобива образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“.

Трудовия си стаж започва през 1996г. като търговски представител и рекламен мениджър. Академичната си кариера стартира през 1999г. като асистент по управление в Катедрата по здравен мениджмънт, Медицински университет – Варна, където последователно преминава през академичните длъжности „старши асистент“ (2003г.) и „главен асистент“ (2006г.) През 2008г., след спечелен конкурс, заема академичната длъжност “доцент” по специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (в здравеопазването). През м. Юни 2017г. доц. Димова е избрана за ръководител на УС „Здравен мениджмънт, здравна и лекарствена политика“, а месец по-късно - за ръководител на катедра „Икономика и управление на здравеопазването“. От 2018г. доц. Димова заема длъжността Зам.-декан на Факултета по обществено здраве.

Кандидатката провежда редица квалификационни курсове за продължаващо обучение и краткосрочни специализации, както в страната, така и във водещи европейски и световни университети и образователни центрове в САЩ, Испания, Швейцария, Холандия, Словения, Хърватия и др. Това допълнително допринася за професионалното й развитие и формирането й

като много добре подготвен и модерно мислещ професионалист, експерт, преподавател и изследовател. Основните насоки на нейното следдипломно обучение и квалификация са в областите: здравна политика и анализи; здравен мениджмънт; болнично управление; управление на качеството; финансиране на здравеопазването; сигурност и безопасност на пациентите; оценка на здравните технологии и др.

Доц. Димова е член на Факултетния съвет по обществено здравеопазване и на Научния съвет по обществено здравеопазване. Член е на Контролния съвет на Медицински университет – Варна и на Централната комисия по управление на качеството. Член е на програмните съвети на специалностите „Фармацевтичен мениджмънт“, „Здравен мениджмънт“ и „Обществено здравеопазване“.

Участва активно като организатор, обучител и модератор на редица национални и международни научни форуми и обучителни семинари.

Кандидатката участва в ръководството и изпълнението на общо 7 образователни, изследователски и инфраструктурни проекта, 5 от които международни.

Доц. Димова членува в международни и национални научни и професионални организации, сред които: Европейска асоциация по обществено здравеопазване (EUPHA); Европейска асоциация по здравен мениджмънт; Българска асоциация по здравен мениджмънт; Българското научно дружество по обществено здраве; мрежата за мониторинг на здравните системи и политики на Европейската обсерватория за здравни системи и политики – HSPM.

Тя владее отлично и използва свободно в професионалната си и научноизследователска дейност английски и руски езици.

Обща характеристика на научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата

Приложените за участие в конкурса публикации и справки доказват висока научна продуктивност на кандидата, качество и разпознаваемост на научната продукция.

За участие в настоящия конкурс са приложени общо 28 пълнотекстови научни публикации след придобиване на академичната длъжност „доцент“, разпределени по видове както следва:

- Монографичен (хабилитационен) – 1 брой, на английски език;
- Участия в монографии / книги – общо 4 броя в чужди издания (2 самостоятелни и 2 в съавторство);
- Пълнотекстови научни публикации – общо 22 броя, от които:
 - o 16 - в периодични научни списания (7 от които в чужбина);
 - o 6 - в сборници и непериодични издания;
- Учебник – 1 участие в съавторство.

Всички пълнотекстови публикации след придобиване на академичната длъжност „доцент“ са коректно описани и приложени в пълен обем в електронен формат към материалите за конкурса.

В допълнение, доц. Димова има и множество участия в научни форуми и кръгли маси, които не са включени в материалите, представени за конкурса.

Доказан е висок личен принос в научните трудове на кандидатката, която е самостоятелен или първи автор в 50% от всички приложени пълнотекстови публикации.

Научните изследвания покриват актуална научна проблематика, насочена към значими проблеми в областта на организацията и управлението на здравеопазването и здравната политика. Основните тематични насоки в научноизследователската дейност и в научните приноси на доц. Димова са в областта на научната специалност на обявения конкурс, и могат

да бъдат обособени в следните направления:

- Организация и управление на здравеопазването и здравна политика;
- Управление на качеството в здравеопазването;
- Управление на човешките ресурси в здравеопазването.

Трудовете на кандидата са публикувани в утвърдени научни издания в чужбина и у нас, като: *Health Policy; International Journal of Integrated Care; Eurohealth; Health Systems in Transition; J of IMAB; Value in Health Regional Issues; Здравна икономика и мениджмънт; Социална медицина; Scripta Scientifica Salutis Publicae; Scripta Scientifica Medica; Варненски медицински форум* и други.

Научните приноси са с преобладаващо оригинален характер – с теоретико-познавателно, методологично и практико-приложно значение на национално и международно ниво.

Изследванията, свързани с организацията и управлението на здравеопазването и здравна политика, заемат централно място в представените научни трудове. Създаден е концептуален модел на взаимозависимостта между достъпа до здравеопазване, качеството и разходите и набора от специфични характеристики, които системата за финансиране трябва да притежава. Допълнен е трикомпонентния модел на покритието в здравеопазването, включващ обхванато население, осигурени услуги и размер на покритието с основните функции на финансирането и техния принос за системата. Формирано е разбиране за финансирането като система, като е анализирана нейната „архитектура“. Допълнени са концептуалните схващания за солидарността и равнопоставеността в здравеопазването с конкретни проявления в практиката и фактори, от които те се влияят. Извършен е здравно-политически анализ на финансирането на здравеопазването в България, обхващащ отделни етапи от реформения процес, с фокус върху естеството, функциите и взаимодействията на системата за финансиране. Изведени и обосновани са основните проблеми, причините за тях и насоките за бъдещото развитие на здравната система и на системата на финансиране. Обосновани са предложения за промяна в системата за финансиране с оглед на повишаване на ефикасността и качеството в здравеопазването и развитие на междусекторната интеграция.

Съществен приносен характер има извършеният цялостен лонгитудинален анализ на здравната реформа и здравната политика в България, на база на който са изведени резултати за здравната система и детерминиращи фактори и са обосновани насоки и конкретни мерки за развитие. Анализирани са и конкретни секторни политики, като лекарствена политика и политика в областта на доброволното здравно осигуряване. Изследвано е влиянието на характеристиките на здравната система върху достъпа до здравеопазване и удовлетворяване на здравните потребности.

Второто широко застъпено направление в научната продукция на доц. Димова е в областта на управление на качеството в здравеопазването. Съществен методологичен принос с оригинален характер е авторската методика за анализ на управленската практика и организационната среда във високорискови за възникване на неблагоприятни събития за пациентите болнични структури, като начин за оценка на безопасността. Обобщени са детерминантите на безопасността и на ключовите организационни условия и управленски инструменти за нейното осигуряване. Разработен е инструментариум за оценка на безопасността за пациентите, обхващащ базовите подходи и стратегии за управление на безопасността. Осигурени са нови доказателства за връзките между управленската култура, организационната култура, интензитета на медицинската дейност и безопасността за пациентите. Проучено е влиянието на интегриран модел за представяне на здравни и социални услуги на хронично-болни, полиморбидни пациенти върху повишаване на качеството на предоставяните услуги и чрез това – на качеството на живот. Изведени са основните

характеристики, процеси и видове дейности на модела, които го правят пациент-центриран.

Проучванията, свързани с управление на човешките ресурси, са насочени към концепциите за сигурност и безопасност в контекста на осигуряването и управлението на здравословни условия на труд. Изведена е необходимостта от разширяване на системите за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд с включване на фактори, които оказват влияние не само върху физическото състояние на хората в организацията, но и върху психическото и социалното им благополучие. Установено е наличието на мотивационен потенциал на организационната култура и организационния климат в болнични структури, отличаващи се с високо-рискова медицинска дейност и недостиг на персонал. Установена е зависимост между факторите, повишаващи мотивацията на персонала и конкретни характеристики на организационната култура и климата в организацията.

Приемам научните приноси, посочени систематизирано в справката на кандидата. Те са коректно определени, отграничени по тематични направления и добре обосновани в приложените научни трудове.

Като обобщаващи характеристики на научните трудове подчертавам актуалността на разглежданата тематика, новаторските идеи, прецизното изпълнение, приносния характер и потенциал за практическа приложимост на резултатите. Впечатляват логиката, дълбочината, аналитичността, всеобхватността и систематичният подход на автора при изследване на проблемите.

Представени са доказателства за високо качество на публикациите и отражението им в българската и чуждестранна научна литература. Справката от Централна медицинска библиотека – София съдържа общо 201 положителни цитирания от български автори. Справката на МУ – Варна за цитирания в научните бази данни Web of Science, Scopus и Google Scholar съдържа общо 1036 цитации на български и чужди автори, което е изключително показателно за актуалността на разглежданата тематика и разпознаваемостта на кандидата от научната общност – българска и международна.

Доказателство за популярността и отражението на публикациите на кандидатката сред международната научна общност е и Импакт факторът на нейната научна продукция - общ IF на публикациите – 4,349. Пет от научните трудове на кандидатката са публикувани в списания с Импакт фактор / Импакт ранг.

Доц. Антония Димова взема активно участие в национални и международни научни форуми и работни групи в областта на обявения конкурс, включително и като организатор, модератор, лектор на научни събития; консултант и експерт.

Научен ръководител е на петима докторанти, четирима от които – по научната специалност на обявения конкурс към Катедрата по Здравна икономика и мениджмънт и един – към Катедрата по социална медицина и организация на здравеопазването по научната специалност “Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”.

Доц. Димова е член на Научния съвет по общественото здравеопазване към МУ – Варна. Участва като член на научни журита за присъждане на образователната и научна степен “доктор” и на академичната длъжности “главен асистент” в други университети в страната.

Рецензент е на статии в реномирани чуждестранни (включително импактови) и български списания, като: *Social Science & Medicine*; *Journal of Pharmacy and Pharmacology*; *Journal of US – China Medical Science*; *International Journal of Integrated Care*; *Scandinavian Journal of Public Health*, *Scripta Scientifica Salutis Publicae* (издание на МУ – Варна). Секретар е на списание *Здравна икономика и мениджмънт*, издание на Катедрата по икономика и управление на здравеопазването, Медицински университет – Варна.

Доц. Димова работи активно със студенти като ръководи и подпомага научната им дейност. Като доказателство са представени съвместни публикации на кандидатката със студенти от Факултета по общественото здравеопазване.

Участва активно като консултант в ръководството и изпълнението на пет международни научноизследователски проекти и в две международни мрежи – “Региони за здраве” (СЗО) и “Health Systems and Policy Monitor” (Европейска обсерватория на здравни системи и политики).

Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Доц. Димова има над 21 години стаж по специалността и близо 19 години преподавателски стаж в Медицински университет – Варна. Тя е утвърден преподавател с дългогодишен опит в областта на обявения конкурс. Средната ѝ годишна учебна натовареност възлиза на 335ч. и съществено надхвърля приетия в Университета норматив за преподавателска заетост.

Кандидатката участва активно в преподаването на студенти от различни специалности, като води лекционните курсове по „Основи на управлението в здравеопазването“, „Лидерство в здравните организации“, „Управление на качеството в здравеопазването“ и „Здравно-политически анализи“ в бакалавърските и магистърските програми по здравен мениджмънт, управление на здравните грижи и фармацевтичен мениджмънт. Била е хоноруван преподавател в Технически университет – Варна по организация на здравеопазването и здравна политика и в Икономически университет – Варна.

Лектор е в курсове за следдипломно обучение по здравен мениджмънт.

Участва в Държавни изпитни комисии за държавен изпит и защиты на дипломни работи на дипломанти от специалностите “Здравен мениджмънт”, “Управление на здравните грижи”, “Фармацевтичен мениджмънт”; “Обществено здравеопазване” – българоезично и англоезично обучение.

Ръководител е на над 30 дипломанти от магистърските програми към Факултета по общественото здравеопазване, включително и в англоезичното обучение.

Член е на Програмните съвети на три специалности към Факултета по общественото здравеопазване. Участва активно в разработката и актуализацията на учебни планове и програми, както и в работни групи за подготвяне на програмни акредитации на специалностите от Факултета по общественото здравеопазване.

Участва като организатор, обучител и модератор на редица национални и международни научни форуми и обучителни семинари.

Експертна дейност

Доц. Димова е утвърден експерт по управление на качеството, здравни системи и политики, болнично управление и оценка на здравните технологии. Тя има значителен организационен и управленски опит. Участва активно в органите за управление на Катедрата, Факултета и Университета – като ръководител на Катедрата по икономика и управление на здравеопазването, Зам.-декан на Факултета по общественото здравеопазване, член на Факултетния съвет на ФОЗ, на Централната комисия по управление на качеството и на Контролния съвет на МУ – Варна.

Сертифицирана е като "Одитор на система по качеството" и "Пълномощник за система по качеството" от TÜV Rheinland Group и Научно дружество „Социална медицина, информатика и здравен мениджмънт“.

Награди: Доц. Димова е член на екипа, получил колективна Награда „Варна“ на Община Варна за 2013 г. в областта на социалните науки за разработката *“Health Systems in Transition”*.

Bulgaria: 2012”, издание на Европейската обсерватория за здравни системи и политики на доц. Антония Димова, д.м., гл.ас. Мария Рохова, д.и., доц. Емануела Мутафова, д.и., гл.ас. Елка Атанасова, д.и. и проф. Стефка Коева, д.ик.н.

Лични впечатления от кандидата

Познавам Антония Димова още като студентка от магистърската програма по Здравен мениджмънт и по време на цялото ѝ професионално израстване и академично развитие.

Тя е компетентен и висококвалифициран професионалист; утвърден експерт; съвременен преподавател и изследовател с модерно мислене, новаторски идеи и висок потенциал.

Личните ми впечатления я характеризират като интелигентна, амбициозна, целеустремена, отговорна, прецизна и самовзискателна, пряма и коректна при взаимоотношенията с колегите, отстояваща с достойнство собственото си мнение.

Заклучение

Кандидатът за участие в настоящия конкурс напълно покрива изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна за заемане на академичната длъжност „Професор”.

Предоставена е актуална, оригинална и задълбочена, достатъчна по обем научна продукция, с високо качество, международна разпознаваемост и значим потенциал за практическа приложимост.

Цялостната оценка на професионалното развитие, учебно-преподавателската активност, научните изяви и принос, изградения авторитет и международно признание, организационния, управленски и експертен опит на кандидата ми дават основание да дам положително становище и убедено да предложа на членовете на Научното жури да изберат доц. Антония Славчева Димова – Йорданова, д.м. за академичната длъжност „Професор” в област на висшето образование „3. Социални, стопански и правни науки”, професионално направление „3.7. Администрация и управление”, по научната специалност “Организация и управление извън сферата на материалното производство (в здравеопазването)“, за нуждите на катедра „Икономика и управление на здравеопазването“ към Факултета по обществено здравеопазване на Медицински университет - Варна.

10. 08. 2018 г.

Гр. Варна

Член на Научно жури:

/Проф. д-р Албена Керековска, д.м./

